

MUSEU ETNOLÒGIC-
MUSEU DE CULTURES DEL MÓN
DE BARCELONA

LA MEMÒRIA
DELS OBJECTES

CATALÀ

Editors:

Gabriel Izard i Gemma Celigueta

Disseny i maquetació:

Intervento

Fotos:

La Fotogràfica (participants)

Patricia Puig (tallers)

Intervento (objectes)

Peces del Museu:

Salvador García Arnillas

"The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."

Presentació	
Gemma Celigueta i Gabriel Izard	4
Diàlegs amb Àfrica, la memòria dels objectes	
Josep Fornés i Garcia	5
El Museu i el Projecte Europeu SWITCH	
Patricia Puig	6
El Museu i el projecte “Diàlegs amb Àfrica”	
Gabriel Izard i Gemma Celigueta	8
Grups focals: els objectes com a connectors	
Gemma Celigueta i Gabriel Izard	10
Grup Focal Marroc	
Latifa El Bahja	12
Raduan Zahir	13
Mohamed El Bouhali	13
Abderrahim Belmehdi	14
Asma Harti El Kholti	14
Abdelaziz El Barrak	15
María José Serrano Serrano	15
Grup Focal Àfrica Occidental	
Sira Kande	17
Barnabe Diatta	18
Diebel Seck	18
Fatou Seck	19
Elisabet Pertegas Robert	19
Grup Focal Àfrica Central	
Stella Monayong Aseko	21
Sara Talla	22
María Luisa Mandje	22
Inongo-vi-Makome	23
Saoka Kingolo	23
Mike Buesule	24
Josep Fornés i Garcia	24
Peces seleccionades del Museu	28
Informació	30

Presentació

Gemma Celigueta i Gabriel Izard
Universitat de Barcelona

Alguns objectes tenen vida. Tenen una història que coneixem a mesura que la gent en parla. Ens expliquen la memòria personal dels seus propietaris, que s'entrellaça amb una memòria col·lectiva. És a dir, tenen una rellevància en la biografia de l'individu generalment vinculada a la transmissió familiar, i al mateix temps, condensen un significat col·lectiu arrelat a una herència cultural. Per exemple, els artefactes fets amb carbassa a l'Àfrica Occidental són comuns entre diferents grups ètnics, però algunes persones tenen una història particular en relació a la seva carbassa, aquella que possiblement els va regalar la seva mare.

En aquesta exposició explorem aquestes memòries amb objectes d'africans catalans i objectes de les col·leccions africanes del Museu Etnològic-Museu de Cultures del Món de Barcelona. Durant els mesos de febrer i març del 2016 es varen organitzar tres tallers per establir un diàleg entre els convidats afro-catalans i especialistes del Museu mitjançant els objectes que aportava cadascú. Aquesta experiència proporciona el material amb el que s'ha fet l'exposició: els objectes i les seves històries, narrades pels participants.

Diàlegs amb Àfrica, la memòria dels objectes

Josep Fornés i Garcia

Director del Museu Etnològic- Museu
de Cultures del Món de Barcelona

Compartir el món de forma cooperativa pot semblar un exercici teòric, un ideal, una utopia. Construir un nou concepte de museu ja és una idea més concreta, tangible, possible. Els objectes no tenen memòria si són considerats coses, però estan plens de significats quan són emprats per la gent. Les persones pensem els objectes quan els fem i els gaudim quan els usem, però sobretot estimem els objectes quan els enyorem. El patrimoni és l'herència cultural dels ancestres, els més vells i els més recents, és el testimoni material i intangible de la cultura de molts pobles. El rastre imaginat que la gent deixa en cada objecte, per humil que sigui, conforma la cultura humana. El record de cada cançó, de cada història contada en la intimitat o enmig d'una festa, el gust de cada menjar, el consell de cada proverbi també ens fan humans. El museu és un espai de confiança on mantenir converses sinceres sobre la cultura, on compartir idees complexes i on encreuar sentiments.

El Museu i el Projecte Europeu SWICH

Patricia Puig

Institut de Cultura de Barcelona

Museu Etnològic-Museu de Cultures del Món de Barcelona és un dels deu museus europeus socis de *SWICH-Sharing a World of Inclusion, Creativity and Heritage* ("Compartint un món d'inclusió, creativitat i patrimoni"), un projecte de cooperació a gran escala que compta amb l'ajut financer de la Comissió Europea, en el marc del programa *Creative Europe* [2014-2020].

Amb una durada total de quatre anys, el projecte SWICH vol situar els museus europeus d'etnografia i cultures del món al centre de les discussions sobre ciutadania a l'Europa contemporània. A través d'una sèrie d'activitats organitzades al voltant de sis temes, el projecte SWICH vol potenciar el paper d'aquests museus com a centres de creació, de trobada cultural, d'innovació discursiva, i de producció de coneixement en base a la col·laboració transnacional i internacional.

'Connectant diàspores d'objectes i persones' és un dels sis temes que aborda el projecte SWICH. Els museus europeus d'etnografia preserven objectes procedents d'arreu del món, generalment objectes a l'ombra d'un passat colonial. A la vegada, els museus d'etnografia i cultures del món poden esdevenir llocs de trobada, d'inclusió, de foment

del sentit de pertinença, de trobada relacional on tots els visitants poden obtenir una millor comprensió d'una Europa canviant i altament diversa.

En aquest sentit, el museu de Barcelona ha tingut l'honor de coordinar l'activitat 'Objectes diaspòrics', junt amb tres socis del projecte SWICH: el *Weltmuseum* (Viena, Àustria), el *Museo Nazionale Preistorico Etnografico "Luigi Pigorini"* (Roma, Itàlia), i el *Musée royal de l'Afrique Centrale* (Tervuren, Bèlgica).

Cadascun dels museus ha desenvolupat un projecte local de col·laboració connectant persones d'origen immigrant amb el museu. Els ha convidat a comentar o reflexionar sobre les seves col·leccions, en alguns casos incloent-hi la mediació artística. Aquestes experiències han estat compartides en una trobada a Barcelona (*lab-meeting*) amb la finalitat d'aprofundir en el diàleg i l'intercanvi de conceptes i resultats. Fruit d'aquest procés, cada museu presenta una exposició creada en col·laboració amb les comunitats locals nouvingudes. En el nostre cas, l'activitat ha estat desenvolupada amb la col·laboració d'investigadors del CINAf (Grup d'Estudis sobre Cultures Indígenes i Afroamericanes) de la Universitat de Barcelona. S'ha establert un diàleg entre els investiga-

dors, els col·laboradors de procedència africana, i representants del museu. Al centre d'aquest diàleg s'han situat els objectes presentats per cada participant i els objectes de les col·leccions del museu. L'intercanvi es materialitza en una exposició de petit format.

El Museu i el projecte “Diàlegs amb Àfrica”

Gabriel Izard i Gemma Celigueta

Universitat de Barcelona

El projecte “Diàlegs amb Àfrica” s’inscriu en el tema “Connectant diàspores d’objectes i persones” del projecte europeu SWITCH i és fruit de la col·laboració entre el Museu Etnològic-Museu de Cultures del Món de Barcelona, investigadors del Grup d’Estudis sobre Cultures Indígenes i Afroamericanes (CINAF) de la Universitat de Barcelona i catalans d’origen africà. “Diàlegs amb Àfrica” respon a l’objectiu del SWITCH d’apropar als espais culturals de la societat d’acollida, i més en concret als museus etnològics, les poblacions diaspòriques (originàries d’altres llocs) que tenen una presència a Europa i que estan representades en les col·leccions d’aquests museus.

Els museus són un dels espais principals de preservació i difusió del patrimoni cultural (ja sigui l’etnològic, l’artístic-històric o el científic-tècnic). Des de la perspectiva de la nova museologia o museologia social es busca l’apertura, la interacció, el diàleg i la participació cap a, i amb, la societat nativa, local (en aquest context s’inscriuen els museus comunitaris o de veïnatge i els ecomuseus). En el cas dels museus etnològics i de cultures del món, la seva particularitat derivada del fet de preservar i exhibir objectes artístics i/o patrimonials d’altres continents els porta a buscar una relació amb les comunitats

diaspòriques originàries d’aquests territoris que es puguin sentir representades i identificades per i amb aquests objectes.

Des dels anys 80 es va gestant, en àmbits com les conferències generals de l’ICOM (*International Council of Museums*), aquesta nova museologia. En oposició als museus tradicionals, els nous museus ja no busquen protegir i aïllar les peces que han de ser observades per un públic passiu, sinó posar-les al servei de la societat, convertir-se en fòrums i centres de debat. En aquest darrer sentit, es busca un museu socialment influent i obert a la participació dels usuaris (Fernández, 2012; Iniesta, 1994: 62-105). Així doncs, en aquesta nova museologia els conceptes d’apertura, interacció i diàleg cap a, i amb, la societat són fonamentals, així com el de participació. El museu es converteix en una institució al servei de la democràcia cultural (Fernández, 2012: 74), i també de la interculturalitat.

Ser un museu participatiu és un desig compartit per molts museus etnològics i de cultures del món que imaginem aquests espais com a llocs privilegiats de trobada cultural, innovació i co-producció d’un coneixement sobre les noves ciutadanes en un món globalitzat caracteritzat per la diversitat cultural.

Si el museu, des del seu desenvolupament com a institució a partir de la Il·lustració, ha estat entès com una eina de ciutadania, de vertebració dels habitants d'una comunitat (una ciutat, una regió o un país) al voltant d'un patrimoni artístic-històric o científic propi, al voltant d'una memòria col·lectiva, un museu d'aquestes característiques ha de ser una eina de construcció d'una noció àmplia de ciutadania que inclogui els barcelonins i catalans d'altres orígens. Perquè el museu no és només un espai de preservació i difusió del patrimoni, sinó també un potent agent polític de la cultura pública contemporània (Macdonald, 2005: 224).

El projecte "Diàlegs amb Àfrica", en definitiva, ha volgut crear un espai de diàleg, reflexió i memòria per al públic barceloní en general, i en especial, per a les poblacions relacionades amb les cultures exhibides. L'objectiu del projecte és ampliar l'espectre del Museu, fer-lo arribar a les poblacions que se sentiran traslladades a les seves terres d'origen, a les seves arrels, a les seves memòries.

Referències bibliogràfiques

Fernández, Luis Alonso (2012). *Nueva museología*. Madrid: Alianza Editorial.

Inieta, Montserrat (1994). *Els gabinets del món. Antropologia, museus i museologies*. Lleida: Pagès Editors.

Macdonald, Sharon (2005). "Enchantment and Its Dilemmas", a Bouquet, Mary i Porto, Nuno (eds.), *Science, Magic and Religion. The Ritual Process of Museum Magic*. Nova York i Oxford: Berghahn Books, pp. 209-227.

Grups focals: els objectes com a connectors

Gemma Celigueta i Gabriel Izard

Universitat de Barcelona

Per dur a terme el projecte “Diàlegs amb Àfrica, es va contactar amb catalans d’origen africà que volguessin implicar-s’hi. Per què Àfrica? Per tres raons principals: per la important i significativa presència africana a Catalunya, per la voluntat de donar més presència a les cultures africanes en el Museu, i finalment, per reprendre l’esperit de l’exposició prèvia “Âfriques” organitzada entre el Museu Etnològic de Barcelona i el Museu d’Arqueologia de Catalunya el 2008.

Es va decidir treballar conjuntament entre l’equip del Museu, els investigadors del CINAf i els convidats afro-catalans mitjançant la tècnica qualitativa dels grups focals, que consisteix a reunir un grup de persones amb uns investigadors-moderadors que dirigeixen i orienten la discussió en funció de l’objectiu de la reunió. Es van organitzar tres grups focals, que corresponien a tres àrees geogràfiques i culturals del continent amb una significativa presència a Catalunya: Marroc, Àfrica Occidental (sobretot Senegal) i Àfrica Central (sobretot Guinea Equatorial). Cada grup focal tenia sis convidats escollits amb un criteri de paritat de gènere i de diversitat ètnica. Amb l’objectiu de provocar la memòria i els records dels participants a partir dels objectes, es va demanar a cada convidat que portés un o dos objectes personals

(vestits, ornaments de decoració personal i de la llar, estris domèstics, ingredients de cuina, fotografies, llibres, instruments de música o cançons...) que li evoquessin la memòria de la terra d’origen. Igualment, l’equip d’especialistes del Museu va escollir alguns artefactes de les seves col·leccions procedents de les àrees geogràfiques i culturals esmentades.

Com ja s’ha comentat, les sessions buscaven el diàleg entre el Museu i els convidats a través dels objectes escollits. Aquest diàleg consistia en que cada convidat presentava els seus artefactes descrivint-los, explicant com havien arribat a les seves mans, quina història hi havia al darrere, per a què servien, per què els havien escollit, què els evocaven... La presentació dels objectes portava a l’intercanvi d’experiències i històries amb els altres participants. Cada objecte, a més de connectar la persona amb la seva pròpia memòria, connectava, mitjançant el seu caràcter no només individual sinó també cultural, amb les memòries dels altres participants. D’aquesta manera el diàleg girava al voltant tant de la relació dels artefactes amb les memòries particulars com de la seva relació amb la memòria col·lectiva.

Després, l’equip del Museu presentava les peces de les col·leccions. D’aques-

ta presentació se'n derivava novament un diàleg amb els convidats, els quals connectaven aquestes peces amb els seus coneixements i les seves històries personals. Els comentaris no només van servir per enriquir la informació tècnica de cada peça, sinó també per reflexionar conjuntament sobre la seva capacitat, més o menys elevada, de representació ètnica i/o cultural.

Aquesta enriquidora experiència va provocar, a més de moltes emocions derivades de la força dels records, algunes reflexions que volem destacar:

La possibilitat que tenen alguns objectes, i no d'altres, per a ser pensats com a representatius d'unes cultures determinades a partir de la seva vinculació amb una tradició cultural. Per exemple, diversos convidats varen escollir gel·labes o alguns aliments com els dàtils o els dolços del Marroc, i els artefactes fets amb carbasses o les talles de fusta de l'Àfrica subsahariana; però no bolígrafs ni telèfons mòbils.

A part d'aquesta dimensió col·lectiva, hi ha la història més personal darrere dels artefactes que han portat els convidats. És a dir, de gel·labes del Marroc o talles de fusta de l'Àfrica subsahariana n'hi ha moltes, però cadascú se les apropia d'una manera diferent. En aquestes històries col·lectives i personals, es fa

especialment palesa la importància de la família en la transmissió cultural.

També els museus etnològics s'apropien, mitjançant les expedicions i la compra, de certs artefactes, buscant en ells alguna significació que consideren representativa d'una tradició cultural. La història que construeix el museu amb els seus objectes ja no respon a una adscripció directa col·lectiva i/o personal, sinó que és fruit d'aquesta cerca externa, científica, de significació i representació. A vegades, els convidats van reconèixer aquesta representativitat, van generar un debat al voltant de la peça i fins i tot van aportar informació addicional. D'altres vegades, no.

Seguint amb el contrast entre els objectes dels convidats i els del Museu, s'observen uns patrimonis personals, vinculats a la pròpia memòria cultural de la terra d'origen, i uns patrimonis institucionals externs, fruit de la voluntat científica i museística. En aquest sentit, els grups focals ens han permès la reflexió sobre la relació entre patrimoni i memòria.

En definitiva, els objectes que han dut els convidats, així com els que ha dut l'equip del Museu als tallers, van prenent vida, anem sabent la seva història, van humanitzant-se, a mesura que les persones en parlen.

Grup Focal Marroc

18/02/2016

LATIFA EL BAHJA

47 anys. Nascuda a Marràqueix, Marroc.
Viu a Santa Coloma de Gramenet
des del 1998. Tresorera de la coope-
rativa CoopHalal des de fa 18 anys.

Salla (faldilla) i **laktib** (mocador
de cap), originaris de Swihla,
Marràqueix, Marroc. 1940 aprox.

*“Aquesta roba és de la meva besàvia.
Té moltíssims anys. És per a les dia-
des especials. Al camp vull dir, no a
la ciutat. Són colors de la natura, del
camp. Abans, quan les dones acabaven
la feina, s’ajuntaven a la tarda a fora
de les cases, prenen el sol i cadascuna
portava la tasca que havia de fer. Una
roba com aquesta la feien a poc a poc.
A vegades trigaven un any. La vaig por-
tar a Catalunya per recordar la família.”*

RADUAN ZAHIR

38 anys. Nascut a Igli, sud-est del Marroc, al desert. Poble amazic, tribu d'Aït Atta. Actualment s'identifica com a "moro català". Viu a Catalunya des de fa 16 anys, concretament al Vallès Occidental. Educador social.

Dàtils en representació de les palmeres dels oasis del desert.

"Les palmeres formen part de la meua identitat. És el que veia des de petit. Els dàtils van ser una font importantíssima d'alimentació en la meua infància tant des del punt de vista existencial com cultural. Mai falten els dàtils a casa meua. La palmera forma part de la meua família. Quan veig les palmeres encara que sigui a les Rambles, automàticament torno a Igli, el meu poble natal."

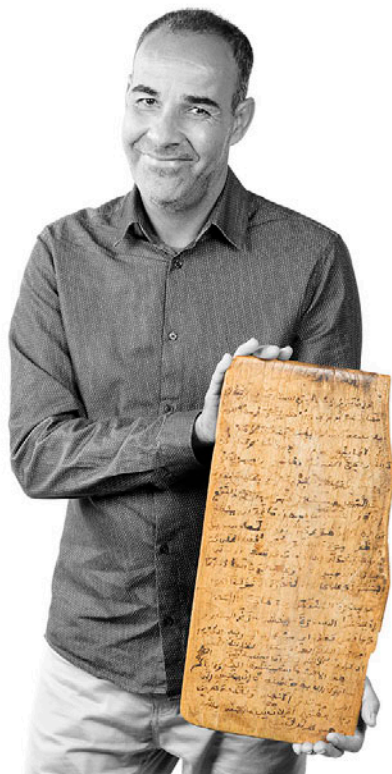

MOHAMED EL BOUHALI

48 anys. Nascut a Oulad M'taà, Marràqueix, Marroc. Viu a Barcelona des de fa 26 anys. Educador social i actor.

L.Luha (taula de fusta que serveix per memoritzar l'Alcorà a les escoles alcoràniques), originària d'Oulad M'taà, Marràqueix.

"Després de 20 anys, vaig tornar al poble d'Oulad M'taà per visitar el meu clan i presentar-los la meua filla Dúnia Boira, que llavors tenia tres anys. La gent recordava fets i costums i tots ens vàrem emocionar. En aquell moment, un cosí de la meua mare, Ibrahim ait Ayyad "Iharara", em va regalar aquesta L.Luha. Aquest text el dedico a la meua tribu Oulad M'taà i als nostres veïns amazic."

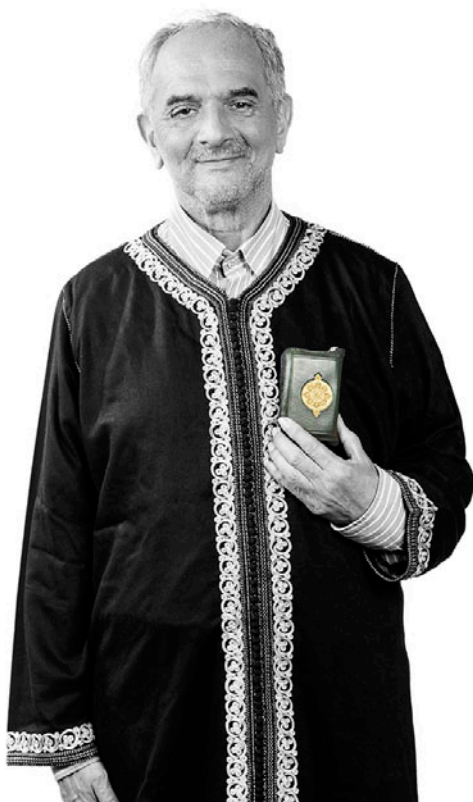

ABDERRAHIM BELMEHDI

67 anys. Nascut a El-Kasr-el-Kebir, nord del Marroc. Actualment viu a Esplugues de Llobregat. Periodista.

Llibre sagrat Alcorà i vestit de festa d'estil turc del califat osmanlí, originaris de la Meca. 2003 aprox.

"Aquestes dues coses, me les va regalar la meva mare fa 13 anys, en tornar ella de la Meca. El llibre és molt especial per a mi i m'acompanya sempre perquè conté les dues coses més importants: l'amor de Déu i l'amor de mare. La roba és d'estil turc del califat osmanlí. És la roba que es porta a la Festa del Xai i a altres celebracions importants, com els casaments."

ASMA HARTI EL KHOLTI

45 anys. Nascuda a Tànger, nord del Marroc. Viu a Catalunya des de fa 20 anys, concretament a L'Hospitalet de Llobregat. Coordinadora de projectes d'associacions.

Korziya (cinturó), originari de la zona de Jeballa, al nord del Marroc.

"El cinturó identifica les dones del nord del Marroc. Sempre m'hagués agradat portar-lo, però era més per a les dones del camp. Ajusta l'esquena a l'hora de treballar, i serveix per guardar-hi els diners quan venen al mercat de la ciutat. Simbolitza el poder femení i la capacitat de desplaçar-se soles."

ABDELAZIZ EL BARRAK

37 anys. Nascut a Tànger. Marroc.
Viu a Catalunya des de fa 15 anys,
concretament a Parets del Vallès.
Oficial de construcció.

Gel.laba, originària de Tànger.
1970 aprox. i **pastisset tradicional**,
recepta originària de Turquia.

"Aquesta gel.laba me la va regalar el meu pare quan vaig tornar al Marroc després d'arreglar els meus "papers". El meu pare, que és sastre, la va cosir fa més de 40 anys. Quan toco en els concerts sempre la porto. La meva mare feia safates de dolços una vegada al mes. Ens en donava per esmorzar i a vegades, en portàvem al "cole". Ella m'ha ensenyat la recepta i ara en fem per les nostres filles."

MARÍA JOSÉ SERRANO SERRANO

47 anys. Nascuda a Mislata, l'Horta Oest, País Valencià. Viu a Barcelona des de fa 1 any. Encarregada de Col·leccions del Museu Etnològic de Barcelona.

Tizerzai (fíbules). Plata gravada, esmaltada i filigranada. Originàries d'Oulad Yahya, Taroudant, Marroc (poble amazic). Anterior a 1967.

"Aquesta peça va ser adquirida en una de les tres campanyes que el Museu va realitzar al Marroc els anys 1950. Les fíbules les fan servir les dones per tal de subjectar-se les peces de roba que vesteixen. En l'actualitat serien les nostres imperdibles. Pertany a la cultura amazic, coneguda popularment com bereber. Ens interessava la seva vinculació amb les dones. La dona té una gran importància dins aquesta cultura. Les joies són sempre propietat de les dones i passen en herència de mares a filles."

SIRA KANDE

39 anys. Nascuda a Dakar, Senegal.
Ètnia fula. Viu a Catalunya des de fa
14 anys, concretament a Girona.

Sabba Leepi (tela cerimonial), originària
de la regió de Sédhiou, Senegal.

*"És un regal que em va fer de la meva
àvia quan vaig venir per primera vegada
a Catalunya. Té molt de significat per
a mi i per a moltes ètnies de l'Àfrica
Occidental. És un teixit que acompanya
la persona durant tota la seva vida.
Quan algú neix, cobreixen el nen amb
aquest teixit i li fan el ritual, també quan
es casa, i finalment quan es mor. O sigui,
que sempre ens acompanya. La meva
àvia m'ho va regalar perquè no m'oblidi
mai de les meves arrels. Per això, l'he
fet servir en el meu casament, i en el
naixement del meu fill."*

BARNABE DIATTA

38 anys. Nascut a Cabrousse, Senegal. Ètnia diola. Viu a Catalunya des de fa 8 anys, concretament a Mollet del Vallès. Electricista.

Kahem (carbassa) i **kulat lat** (sonall), originaris de Cabrousse, Casamance, Senegal. 2000 i 1960 aprox.

“Me’ls va regalar la meva mare en venir a Barcelona. Cada vegada que els veig me’n recordo de les festes del meu poble, després d’una jornada col·lectiva en els camps d’arròs, quan els nois toquen l’ekontigh fet amb kahem i les noies el kulat lat. A les festes s’escenifiquen lluites i també es beu vi de palma en un kahem. Tinc aquests objectes a la meva habitació, i cada vegada que els veig, em recordo de la meva mare.”

DIEBEL SECK

43 anys. Nascut a Kaffrine, Senegal. Viu a Catalunya des de fa 13 anys, concretament a Terrassa. Programador de pàgines web.

Lengue (testimoni del ritual de circumcisió), originari de Kaffrine, Senegal. 1984.

“Jo vaig descobrir el lingue en el meu ritual de circumcisió al país wòlof, que marca l’entrada a l’edat adulta, quan es confien els secrets que només saben els circumcisos i es canten els cants. Te’l donen els tutors el dia abans i no has de perdre’l en tot aquest procés d’iniciació. Si vols que et vegin com un home, i que les noies vulguin ser la teva dona, i que el poble vulgui confiar-te responsabilitat, has de passar per aquest procés. Avui dia la modernització s’està carregant això. Per això el porto. Jo sóc nostàlgic. Em recorda els dies de convivència amb els germans.”

FATOU SECK

58 anys. Nascuda a Banjul, Gàmbia, de família senegalesa. Ètnia diola i serer. Viu a Catalunya des de fa 42 anys, concretament a Vilafranca del Penedès. Mediadora intercultural i formadora per a la prevenció de la violència de gènere.

Keul (carbassa), originària de Serekunda, Gàmbia. 1995 aprox.

"En qualsevol casa d'una mare diola trobaràs aquest keul sota el seu llit. S'hi posen, essències i herbes per curar i fer fora els mals esperits. La meua mare va néixer a Gàmbia, però era de família diola de la Casamance. Una de les coses de valor que va conservar va ser aquest recipient. El 1995, quan vaig tornar després de 22 anys a Europa, la meua mare me'n va comprar un perquè li regalés a la meua filla, perquè el seu s'havia perdut. El cuido amb molt d'afecte, perquè la imatge de bondat de la meua mare es reflecteix en aquesta peça."

ELISABET PERTEGAS ROBERT

52 anys. Nascuda a Barcelona. Gestora cultural i col·laboradora habitual del Museu Etnològic-Museu de Cultures del Món de Barcelona.

Braçalet. Or, argent i coure. Senegal. Segle XX

"Aquesta peça va ser adquirida a Dakar per l'aleshores director del Museu Etnològic de Barcelona, August Pa-nyella Gómez, durant una expedició al Senegal el 1975. No sabem ben bé en quin tipus de cerimònies es feia servir, tenint a més en compte que no tothom té accés a l'or. És interessant sobre tot perquè sembla ser que al Senegal els artesans que treballaven l'or eren d'un clan concret, i a més eren els únics autoritzats a enterrar els leprosos."

STELLA MONAYONG ASEKO

32 anys. Nascuda a Niefang, Guinea Equatorial. Ètnia fang. Viu a Barcelona des de fa 6 anys. Mestra.

Bieré (figura religiosa, ètnia fang),
originària d'Ebebiyin, Guinea Equatorial.
1980 aprox. Autor: Felipe Osá.

"És l'aspecte físic del melan, el nostre antic culte als ancestres. Se li demanava per la fertilitat de les dones i dels camps i se li presentaven els nens. El germà del meu pare va ser presentat al melan. El meu pare mai no me'n va parlar. M'ho va explicar el meu oncle quan el vaig entrevistar per a un treball de fi de carrera sobre la meva cultura. Vaig tenir la sort que m'expliqués aquestes coses. Diuen que ho van cremar tot amb la colonització. I vosaltres en conserveu aquí! Aquesta és una reproducció que va fer el sogre del meu germà."

SARA TALLA

46 anys. Nascuda a Yaoundé, Camerun. Ètnia bamiléké. Viu a Barcelona des de fa 16 anys.

Sendja (tela bamiléké), originària del Camerún. 2003 aprox.

"El sendja serveix d'ornament (d'estovalles o per penjar a la paret), però també de roba per vestir, sobretot en els casaments i funerals. Me'l va regalar el meu avi quan el 2003 ens vam ajuntar tots els néts i besnéts en una gran trobada a Bameka (Bafoussam), al país bamiléké. Els dibuixos que porten les teles africanes formen un llenguatge, i les figures d'aquest sendja simbolitzen la trobada, l'amor, la comunicació. I per a mi simbolitza també la meua identitat. A través d'ell em comunico amb tota la família i els avantpassats. Aquest sendja és molt significatiu per a mi. Quan he de prendre una decisió important, hi parlo amb ell".

MARÍA LUISA MANDJE

67 anys. Nascuda a Nguele, Guinea Equatorial. Ètnia bapuku. Viu a Catalunya des de fa 40 anys, concretament a L'Hospitalet del Llobregat. Tapissera i artista de patchwork.

Epamba (bol-cistell), originari de Malabo (Guinea Equatorial). 1996 aprox.

"L'epamba és molt útil per a nosaltres. Tots els dies el fem servir, per posar-hi menjar (blat de moro, cacauets), fruites tropicals, per anar a pescar al riu, per treure l'aigua. Si prepares menjar el poses aquí amb un full de plàtan a sota. Aquest el vaig comprar en un viatge a Guinea, com moltes altres coses (tambors, morters...). A casa tinc un museu. Tinc passió per tot això. Un epamba com aquest el teníem a casa. És el que tenien les àvies a casa. Em recorda la meua infantesa."

INONGO VI-MAKOME

68 anys. Nascut a Lobé-Kribi, Camerun. Ètnia ndowe-batanga. Viu a Barcelona des de fa 30 anys. Escriptor i dramaturg.

Bastó de comandament, originari de Camerun. 1976 aprox.

"Per ser cap de clan o rei no cal ser fort, però sí tenir una oratòria poderosa. I la possessió del bastó mostra aquesta qualitat. En la meua ètnia, quan el rei vol donar poder a algú, li dóna el bastó. En realitat no el dóna, el candidat a aquest lloc ha de prendre-li, perquè ens ensenyen des de petits que el poder i la llibertat es prenen, es conquereixen. Això ho faig servir molt en la meua literatura. Aquest me'l va regalar una persona gran; bé, li vaig prendre. I jo acabo de fer el mateix amb el meu primer nét: li he dit que me'l prengui."

SAOKA KINGOLO

55 anys. Nascut a Kinshasa, República Democràtica del Congo. Viu a Barcelona des de fa 28 anys. Professor i agent intercultural.

Figura de peix feta amb banya d'animal. Originària de Diria, República Democràtica del Congo.

"Mira que m'ho van explicar els meus pares, però no recordo de quin animal era aquesta banya, era un animal estrany. És un element decoratiu, un obsequi que li van fer a l'avi, cap del clan. A casa dels meus pares ho teníem sempre allà. Quan es va morir el meu pare jo ja havia viatjat, i quan vaig tornar a casa la meua mare em va dir: queda't això perquè sempre recordis la casa i perquè es conservi. Per això la guardo en la seva memòria. És una banya tallada amb molt d'art, però significa molt més que una simple banya."

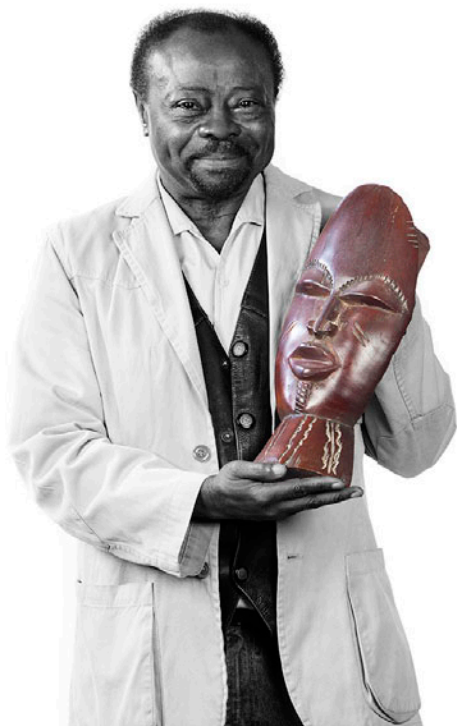

MIKE BUESULE

69 anys. Nascut a Malabo, Guinea Equatorial. Ètnia bubí. Viu a Barcelona des de fa 58 anys. Enginyer tècnic audiovisual.

Figura de fusta, originària de Guinea Equatorial. 2010 aprox.

"És una figura molt bonica. Mostra uns trets que abans portava la gent com identificació per no ser esclavitzada. La meua tribu, els bubí de Bioko, van cedir l'illa com a pont en la ruta cap a Amèrica d'africans capturats en el continent, a canvi de no ser ells esclavitzats. Aquesta figura me la van portar com a regal. Vaig venir als 11 anys... Només he tornat una vegada, per la situació política i la pobresa vergonyosa, en un país ric en petroli. Tota la relació que tinc amb el meu país és de familiars i amics que van i vénen i porten coses."

JOSEP FORNÉS I GARCIA

59 anys. Nascut a Barcelona. Director del Museu Etnològic-Museu de Cultures del Món de Barcelona.

Barret cerimonial lega. Ràfia, plàstic, pèls d'elefant i teixit de fibra vegetal. Congo. Anterior a 1996.

"Aquest objecte va ingressar al Museu el 1996, donat per Eduard Tell i Nohet, que l'havia adquirit el 1981. És un objecte que s'utilitza en un ritual de la societat secreta dels lega. El fet que incorpori botons i fragments de bolígraf, uns materials estranys a la cultura pròpia, confereix un especial interès a l'objecte, ja que en les societats secretes africanes no sol acceptar-se la inclusió d'aquestes aportacions foranes. Una interpretació possible seria que el valor dels materials es derivés de la seva raresa, o bé que hi hagués la creença que estiguessin investits del poder simbòlic del dominador colonial."

MEB 362-4

NDONGA

(instrument musical)

Guinea Equatorial
Abans de 1990

Dimensions:
Caixa: 30,5 x 22 x 23 cm
Arc: 57,5 cm
Material/ Tècnica:
fusta/ tècniques de
fusta

MEB 55-3

ÍDOL DE FUSTA

Camerun
Abans de 1956

Dimensions:
38 x 7,3 x 4 cm
Material/ Tècnica:
fusta/ tallat, pintat

MEB 275-362

CAP ANTROPOMORF

Senegal
Abans de 1975

Dimensions:
19 x 11,3 cm
Material/ Tècnica:
fusta/ tallat

MEB 381-8

BARRET CERIMONIAL LEGA

Congo
Abans de 1996

Dimensions:
17 x 18 x 14,5 cm
Coronament: 46 cm
Cinta: 46 cm
Material/ Tècnica:
Ràfia, plàstic, pèls d'elefant
i teixit de fibra vegetal/
tècniques tèxtils

MEB 22-105

DARBUKA

Marroc
Abans de 1952

Dimensions:
14,2 x 8 cm
Material/ Tècnica:
pell, argila/ torn,
policromat

MEB 188-54a,b

FÍBULES

Marroc
Abans de 1967

Dimensions:
7 x 3 x 0,8 cm
Material/ Tècnica:
plata/ tècniques
d'orfebreria

MEB 188-233

TIZERZAI (fíbules)

Marroc
Abans de 1967

Dimensions:
13,2 x 97 x 3 cm
Material/ Tècnica:
plata/ gravat, esmaltat i
filigranat

MEB 275-579

BRAÇALET

Senegal
Segle XX

Dimensions:
8,5 x 2 cm
Material/ Tècnica:
or, argent, coure/
tècniques d'orfebreria

MEB 359-6

OLLA

Marroc
Abans de 1990

Dimensions:
18,5 x 26 x 20 cm
Material/ Tècnica:
argila/ tècnica de
ceràmica

MEB 22-303

PLAT

Marroc
Abans de 1952

Dimensions:
4,5 x 21 cm
Material/ Tècnica:
argila/ a mà

MEB 45-96a,b

CASSOLA AMB TAPA

Marroc
Abans de 1955

Dimensions:
Tapa: 7 x 19 cm
Olla: 11 x 24,5 cm
Material/ Tècnica:
argila/ a mà

MEB 45-370

FOGÓ

Marroc
Abans de 1955

Dimensions:
21 x 32,5 cm
Material / Tècnica:
argila/ tècnica de
ceràmica

MEB 275-45a,b

ARRACADES

Senegal
Abans de 1975

Dimensions:
3,3 x 1,5 cm
Material/ Tècnica:
argila/ tècnica de
d'orfebreria

MEB 275-47a,b

ARRACADES

Senegal
Abans de 1975

Dimensions:
7 x 4 x 1,8 cm
Material/ Tècnica:
metall/ tècniques
d'orfebreria

MEB 275-155

LIMBAL

(instrument musical)

Senegal
Abans de 1975

Dimensions:
84,5 x 7 cm
Material/ Tècnica:
fusta/ tallat

<p>INFORMACIÓ</p> <p>ACCESSOS Museu de Cultures del Món Montcada, 12-14 08003 Barcelona T. 932 562 300 museuculturesmon@bcn.cat www.bcn.cat/ museuculturesmon</p> <p>Metro L4 Jaume I L1 Arc de Triomf L3 Liceu</p> <p>Tren de rodalies Estacions de RENFE d'Arc de Triomf i de plaça Catalunya</p> <p>Autobús Via Laietana-Argenteria (45, 120, V15, V17) Princesa-Montcada (120) Parc de la Ciutadella-Pg. Picasso (39, 51, H14) Pla de Palau (14, 51, 59, H14, V15, D20) Pg. de Lluís Companys-Arc de Triomf (39, 40, 42, 51, H16, B25, B20)</p> <p>Bicing · Av. de la Catedral, 6 · Comerç, 36 · Gombau, 24 · Av. Marquès de l'Argentera, 1 · Av. Marquès de l'Argentera, 19</p> <p>Cotxe El museu no disposa d'aparcament propi. Aparcaments més propers: passeig del Born, plaça de la Catedral, avinguda Cambó i Via Laietana.</p>	<p>HORARIS De dimarts a dissabte, de 10 a 19 h* Diumenges i festius, de 10 a 20 h* Dilluns no festius, tancat Dies de tancament anual: 1 de gener, 1 de maig, 24 de juny i 25 de desembre</p> <p>* L'horari de taquilles finalitza 30 minuts abans de l'hora de tancament del museu.</p> <p>TARIFES</p> <p>Entrada general 5 €</p> <p>Entrada reduïda 3,5 €</p> <p>· Persones de 16 a 29 anys. · Persones a partir de 65 anys. · Persones aturades titulars de la targeta rosa reduïda. · Famílies, amb un màxim de dos acompanyants adults, sempre que un, com a mínim, sigui el pare, la mare o el tutor legal. És imprescindible que hi hagi com a mínim un membre menor de 16 anys. · Titulars de carnet de família nombrosa. · Titulars de carnet de família monoparental. · Titulars del carnet de Biblioteques de Barcelona i del carnet de BCN Cultural. · Bus Turístic: 20% descompte.</p> <p>Gratuïta · Primer diumenge de mes, de 10 a 20 h. · Tots els diumenges, de 15 a 20 h. · Menors de 16 anys. · Membres degudament acreditats de</p>	<p>l'ICOM (International Council of Museums). · Membres degudament acreditats de l'Associació de Museòlegs de Catalunya. · Guies turístics professionals en l'exercici de la seva feina. · Professors d'ensenyament reglat acreditats per la direcció del centre educatiu. · Professors d'ensenyament reglat quan acompanyin un grup d'estudiants. · Titulars de la targeta rosa gratuïta. · Persones que disposin del passí metropolità d'acompanyant d'una persona amb discapacitat. · Periodistes degudament acreditats. · Titulars de la targeta BCN Card.</p> <p>Entrada combinada Museu de Cultures del Món i Museu Etnològic de Barcelona: 5 €</p> <p>SERVEIS</p> <p>· Consigna No es permet l'entrada a les sales d'exposició amb motxilles, maletes o bosses. El museu disposa d'un servei de consigna gratuït. Per tal de poder-ne fer ús, cal disposar del tiquet d'entrada al museu o bé de la carta de confirmació de reserva.</p> <p>· Canviadors per a nadons</p>	<p>ACCESSIBILITAT El museu ofereix espais i serveis adaptats, ajudes específiques i recursos tàctils per a les persones amb problemes auditius, visuals i motors.</p> <p>· Espais interiors sense barreres arquitectòniques</p> <p>· Lavabos adaptats a cadires de rodes</p> <p>· Disponibilitat de cadira de rodes</p> <p>· Bucles magnètics</p> <p>· Plànols tàctils de l'exposició permanent</p> <p>· Audioguies amb audiodescripció, subtitulació i llengua de signes de les peces més destacades</p>
--	--	--	--

